Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 266. — ŠTEV. 266. NEW YORK, MONDAY, NOVEMBER 12, 1923. — PONDELJEK, 12. NOVEMBRA 1923. VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

DOLOČENJE DOBIČKOV S PREMOGOM

Komisija Združenih držav je doglala, da ni nobenega priprostega standarda, s katerim bi se jih določilo. — Investiranja so kaj različna. — Nekatere kompanije imajo velike večje dobičke kot je dovoljeno. — Premogovni baroni zaslužijo več kot so zaslužili pred vojno. — Razlika med dejansko in vknjiženo vrednostjo.

Washington, D. C., 10. novembra. — Nobenega lahkega in priprostega standarda ni mogoče uveljaviti, da se določi dobičke, pravične ali krivične v industriji trdega ali antracitnega premoga. Tako pravi United States Coal Commission v enem svojih končnih poročil, ki bodo objavljena.

Dejanski dobički, katere imajo delodajalci, niso le strašno različni se glasi naprej, — temveč je opaziti tudi razlike v vrednosti investiranja v vsako tono premoga, katerega se proizvede. Vsled tega je skoro nemogoče reči, da je letni dohodek od kapitala pravičen ali krivičen.

Leta 1921 je rekla komisija pri obrazložitvi svojih težkoč, da je našla tri antracitne organizacije, ki so dobivale več kot dolar petdeset centov dobička nad stroški proizvanjaja premoga. Ob onem času je bilo osem kompanij, proizvajajočih antracitni premog, ki so dejanski izgubile več kot poldrugi dolar pri vsaki toni proizvedenega premoga. One tri kompanije, ki so napravile največji dobiček, so proizvedle le sedem in pol odstotka vsega antracitnega premoga, proizvedenega leta 1921. Osem izgubljajočih kompanij pa je skupaj proizvedlo en odstotek skupnega letnega proizvoda.

Povprečni dobiček nad obratnimi stroški za vse antracitne proizvajalce v onem letu je znašal $1.19 pri vsaki toni, kot je izračunala premogovna komisija, ki pa izjavlja, da to ne predstavlja dejanskih dobičkov, ker je treba z njimi pokriti davke, overhead stroške, poslabšanje materijala in druge stroške.

Višina dobičkov nekaterih kompanij je očividno večja kot pa je potrebna za primeren dohodek na naloženi kapital, — pravi komisija, — a treba je upoštevati učinek vsakega podanja tržnih cen, ne le pri vsakem povprečnem delodajalcu, ki ima visoke dobičke, temveč tudi pri delodajalcih, ki obratujejo z majhnimi stroški.

Sedanji dobički v antracitni industriji so dosti večji kot pa so bili v časih pred vojno, — pravi pregled komisije, — čeprav so poskočili stroški dela in potrebščin. Komisija je izjavila, da ne bo uveljavila pravil, ki bi vladala ocenjenje investiranega kapitala v industriji in da raditega tudi ne more predložiti definitivnih izvidov glede dejanski dobičkov.

Neki komitej izvedenih inžinirjev je izjavil, da znaša dejanska vrednost lastnine antracitnih premogovnikov $989,900,000, dočim je vknjižena vrednost korporacije le $640,000,000.

AVSTRIJA BO IMELA TRGOVSKO MORNARICO.

Dunaj, Avstrija, 11. nov. — V kratkem bo ustanovljena Avstrijska navigacijska družba. Avstrija je izgubila svojo obal na korist Italije in Jugoslavije in prejšnje avstrijske parobrodne družbe so postale last teh dveh dežel.

Nova družba bo ustanovljena v glavnem z avstrijskim kapitalom in ladje bodo nosile avstrijsko zastavo. Družba bo imela svoj sedež na Dunaju, a mornariška postojanka bo v Trstu. Temeljni kapital bo znašal četrt miljona angleških funtov.

V pričetku bo imela družba dva parnika po 10.000 ton, z vso moderno opremo. Vrše se že pogajanja z različnimi angleškimi, italijanskimi in nemškimi družbami.

DR. NANSEN PRI COOLIDGU.

Washington, D. C., 8. nov. — Slavni norveški raziskovalec in voditelj mednarodne pomožne akcije v sovjetski Rusiji, dr. Fridjof Nansen, je bil danes pri predsedniku Coolidgu ter se je ž njim dolgo časa razgovarjal.

V Washingtonu bo ostali tri dni. Obiskal bo tudi Hooverja in državnega tajnika Hughesa.

KOTEL EKSPLODIRAL.

Včeraj je eksplodiral v brooklynski tovarni Kennedy Company velik parni kotel. Dva moža sta bila težko poškodovana. Vsled eksplozije se je porušil del poslopja.

BELGIJSKI MINISTRI BODO ODSTOPILI.

Bruselj, Belgija, 11. novembra. Člani opozicije so prepričani, da bo moral Theunisov kabinet v najkrajšem času odstopiti.

Vsa prizadevanja, da bi se vršila posebna konferenca glede reparacij so se izjalovila.

Vsak minister je drugačnega mnenja. Vsak svojo trdi.

V sredo bo nastopil pred odborom za zunanje zadeve zunanji minister Jasper ter bo pojasnil sedanjo vladno politiko.

Zbornica ne bo ministrskemu predsedniku izrekla zaupnice, vsled česar bo moral sedanji kabinet odstopiti.

Francija noče ničesar popustiti.

Berlin, Nemčija, 11. novembra. Najstarejši sin nemškega kajzerja je včeraj zvečer dospel v Oels.

Prej se je mudil v Hanovru, kjer se je dolgo časa posvetoval z maršalom Hindenburgom.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

KOLEDAR
za leto 1924
STANE SAMO 40c
Naročite ga takoj, da ne boste brez njega
"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York

IZJALOVILO SE MU JE . . .

Slika nam kaže bivšega bavarskega kronprinca Rupprechta in njegovo ženo. Z Ludendorffovo pomočjo se je hotel povzpeti na bavarski prestol, pa so se njegovi načrti zvodeneli.

ZLATI ROVI NISO VEČ DOBIČKANOSNI

Zlati rovi v Južni Afriki ne producirajo več toliko kot poprej. Prebivalstvo se pozivlja, naj se pripravi na poljedelstvo.

Cape Town, Južna Afrika, 10. novembra. — General Smuts in njegova stranka sta se lotila politične kampanje, koje namen je vzgajati narod ter ga prepričati o potrebnosti poljedelske in industrijalne politike.

Misel, da bodo rovi v teku časa izčrpani ter da je treba nadomestiti zlato industrijo s kako drugo stvarjo, je odgovorna za visoki carinski zid, katerega je zgradila Južna Afrika proti ostalemu svetu, da na ta način pospeši razvoj domačih industrij.

Ti dvomi glede zlate industrije so bili povečani pred kratkim vsled ugotovila vladnega rudniškega inžinirja, da se bo tekom naslednjih deset leh let proizvajanje zlata skrčilo za 23 odstotkov.

Pisec tega članka se je informiral glede tega pri Sir Robinsonu, ki je mogoče najbogatejši lastnik rovov na svetu in Sir Robinson je rekel:

— Nekateri rovi bodo seveda kmalu izčrpani. To moramo pričakovati. Imam pa veliko vero v Južno Afriko. To je dežela presenečenj in lahko vam zagotovim, da so mineralni viri tukaj neizčrpljivi.

— Ne, v Južni Afriki ni nobenega pomanjkanja mineralnega bogastva. Dva nadaljna sklada sta razven sedanjega na Randu, ki bosta proizvajala zlato. Potem pa je še nadaljno mesto onstran Rustenberga.

Ko se je glasilo, da so tam našli zlato, sem poslal tja človeka, da preišče stvar. Sporočil je, da je tam zlato, da pa manjka vode. Treba bi bilo napeljati jo več milj daleč, da se omogoči razvoj polja. Take težkoče pa je kaj lahko premagati.

— Potem pa še pomislite na demante v Južno-zapadni Afriki. Na nekem delu obali najdejo pogosto demante, katero je izpralo morje. To dokazuje, da obstaja pod morjem na tej točki polje, ki nosi demante. Treba ga je le razviti, da se doseže uspeh.

— Zlati in demantni rovi so bili glavna opora dežele ter bodo isto tudi v bodočnosti. Zelo potrebno pa je zmanjšati visoko obdačenje ter visoke proizvajalne stroške. Vsak tepec lahko obdači industrijo, a treba je dosti trgovske izkušenosti in sprenosti, da se ta ali ona industrija izplača.

Treba je vzeti vpoštev vprašanje delavnih stroškov. V tem oziru je Južna Afrika skrajno srečna. Ima namreč domačega dela v izobilici, nekako deset milijonov duš. Nobenega druga dežela nima na razpolago takega živega kapitala.

— Amerika ga nima in tudi ne Avstralija. Amerika bi ne mogla obratovati rovov na tako ekonomski način kot Južna Afrika. Te rove pa je treba postaviti na zdravo podlago in zato je treba resno vzeti vpoštev obratne stroške.

MORMON SE POČE ZOPET ŽENITI

Brigham Roberts, eden sedmih starešin mormonske cerkve, je dobil poročno dovoljenje v Chicagu. — Obenem je tudi načelnik misijona.

Chicago, Ill., 10. novembra. — Ko si je preskrbel Brigham Roberts, eden sedmih predsednikov mormonske cerkve, dovoljenje, da se sme poročiti z neko Margareto Curtis iz Chicaga, so pričele krožiti v Salt Lake City v Utahu različne govorice.

Dve njegovi prejšnji ženi živita v mormonskem glavnem mestu in nadaljna je tam pokopana. Starešina Roberts je načelnik mormonskega misijona, ki ima svoj glavni stan v New Yorku. Odpotoval je v Rochester ter se ne ve, če je bila izvršena poročna cerimonija ali ne. Rekel je, da je star 76 let in njegova nevesta 64.

Roberts je bil član poslanske zbornice v Washingtonu leta 1899. Ob onem času so prišla na dan njegova kršenja odločitve najvišjega sodišča proti poligamiji ali mnogoženstvu. Agitacijo je povzročila njegova poroka z mlado žensko, ki je ravno dovršila medicinsko šolo v Michiganu. Sedaj praktičira ta ženska v Salt Lake City ter je znana kot dr. Margaret Shipp.

Tekom zasedanja kongresa leta 1900 je bil Roberts izgnan iz kongresa.

V nekem sporočilu iz Salt Lake City-ja se glasi:

Prva žena Brigham Robertsa, Lujiza Smith, je umrla lanskega maja. Njegova tretja žena živi še v Salt Lake City ter je znana kot Mrs. Maggie Shipp. Ona je zdravnica. Njegova druga žena pa živi v Centreville, v predmestju Salt Lake City-ja.

NAGOVOR BIVŠEGA PREDSEDNIKA WILSONA.

Washington, D. C., 11. nov. — Danes je govoril na stopnicah svoje hiše bivši predsednik Wilson. Njegov govor je bil dolg komaj tri minute. Na možaku se je videlo, da je telesno skoraj popolnoma uničen.

VAŽNO RAZKRITJE UČENJAKA ANDREWSA

Raziskovalec Andrews bo privedel s seboj iz Mongolije jajca dinozavrov, velikanskih predpotopnih živali iz družine reptilov ali plezalcev.

Roy Chapman Andrews, načelnik ekspedicije, ki je ravnokar zaključila tri leta trajajoče znanstveno raziskovanje Mongolije, bo dospel v par dneh v New York ter prinesel s seboj dva ducata jajc dinozavrov, o katerih se domneva, da so stara nekako deset milijonov let.

Ta jajca bodo prišla pred ostalimi pošiljatvami znanstvenih zakladov, ki tehtajo devet ton ter dokazujejo, da se je nahajal zemeljski paradiž v centralni Aziji.

Nekatera jajca, dolga po šest inčev ter podolgaste oblike, vsebujejo že napol razvite plode dinozavrov, ki bi zrasli v osemdeset čevljev dolge pošasti, če bi imeli priliko. Ti dinozavri so bil strah in trepet starodavnega človeka.

Mr. Andrews bo opremil nadaljno ekspedicijo za prihodnje leto. Ekspedicija bo vzela s seboj aeroplane, ki bodo prodrli v dosedaj nedostopne prostore. Andrews je prepričan, da bo konečno našel že dolgo iskano "zibelko človeštva" v okraju, kjer je že vodil raziskavanja ter izkopavanja.

— Razkritja, katera je že napravil, — je rekel, — so ga dovedla do prepričanja, da je videla visoka planota centralne Azije pričetek živalskega življenja tako Evrope kot Amerike, in da sta bila oba kontineta zvezana z mostom, preko katerega so šle živali in tudi človek.

V takozvani dobi reptilov ali plezavcev, nekako pred 10,000,000 leti, je bila Mongolija najbrž obširna, rodovitna visoka planota, praveat paradiž in v onem času sta bili Evropa in Amerika le majhni celini, plavajoči v morju.

Tukaj bodo našli, po mnenju Andrewsa sledove primitivnega človeka, takozvani "pogrešani člen".

— Našli smo, da je Mongolija največje polje fosilov ali predpotopnih okostnjakov na celem svetu, — je nadaljeval. — Dosedaj smo šele brskali po površini. Če bi imeli na razpolago več avtomobilov, en aeroplan ali dva ter večji štab, bi lahko dosegli še več. Naše največje razkritje so bila jajca dinozavrov, ki dokazujejo, da so živeli predniki ameriških dinozavrov v Aziji.

Med rakzritji Andrewsove ekspedicije je tudi lobanja baluhterija ali neke vrste rinocerosa. Rekonštrukcija te predpotopne živali je ugotovila, da je bila zver štiri in dvajset čevljev dolga in visoka dvanajst čevljev pri ramenih.

Našli so tudi okostnjak največjega znanega mesojedca, velikanske hijene. Ta strašna zver je bila dolga trideset čevljev ter imela gobec, ki se je odpiral dva čevlja na široko.

Ekspedicije se je udeležilo osem ameriških znanstvenikov, devet Mongolov in devet Kitajcev. Predrla je v Gobi puščavo z avtomobili ter prevozila v celem več kot šest tisoč milj. Imela je tudi 75 kamel, ki so nosile kurivo, živila in drugo.

LLOYD GEORGE SE JE VRNIL V ANGLIJO.

Danes je dospel na krovu parnika "Majestic" v Southmapton bivši angleški ministrski predsednik Lloyd George. Obkolila ga je velika množica časnikarskih poročevalcev. Povedal jim je isto kot je govoril v Ameriki, namreč, da je treba skrbnega sodelovanja med Anglijo in Ameriko.

BIVŠI KRONPRINC DOSPEL V NEMČIJO

Nemški narod ga je navdušeno pozdravil. — Živel je dolgo časa v prognanstvu, ločen od svoje družine. — Na poti proti Oelsu. — Povratek mu je v prvi vrsti omogočil nemški kancler. — Francozi proti njemu. Če se bo res posvetil gospodarstvu, bo lahko ostal v Nemčiji.

Berlin, Nemčija, 11. novembra. — Bivši nemški kronprinc Viljem se je vrnil v Nemčijo. Nemški narod ga je navdušeno pozdravil.

V prognanstvu se je mudil več let ter ni imel nobenega stika s svojo družino. Povratek mu je omogočil sedanji nemški kancler dr. Stresemann. Francozi so bili odločno proti njegovemu povratku. Francosko časopisje je na dolgo in široko razpravljalo, da bo načeloval monarhističnemu gibanju, dočim je on strogo poudarjal, da je njegov namen sestati se z družino ter se posvetiti gospodarstvu.

Sedaj potuje proti Oelsu, kjer je njegova žena in otroci.

Francoska vlada izjavlja, da bo smel ostati v Nemčiji toliko časa, dokler se ne bo začel vmeševati v politiko.

On tega ne namerava in bi tudi dosti ne dosegel.

Monarhisti se zbirajo krog Ludendorffa, ki pa ni posebno velik prijatelj bivšega nemškega kronprinca.

Holandska vlada mu je dala dovoljenje, da se sme izseliti, vrniti se pa ne sme.

V slučaju kakih notranje-političnih zapletljajev, bo bivši kronprinc izročen na milost in nemilost Franciji.

MOKRAČI SO ZMAGALI NA ŠKOTSKEM.

London, Anglija, 8. novembra. Škotska se z vsemi štirimi brani sadov blažene prohibicije. Kakšni so ti sadovi, ve najbolj oni, ki jih je užival v Ameriki. Danes se je vršilo v 43 mestih glasovanje za sušo in mokroto. Za mokroto je glasovalo štirideset mest, za sušo pa samo tri. Prohibicijonisti so bili popolnoma poraženi.

IDENTIFICIRANJE ZLOČINCEV POTOM RADIJA.

Washington, D. C., 10. nov. — Detektivski seržant, Fred Sandberg, mednarodno znan izvedenec glede odtisov prstov v policijskem departmentu v Washingtonu, je sestavil načrt, s pomočjo katerega bo mogoče skrajno hitro identificirati osumljene zločince mednarodnega slovesa s tem, da se radijskim potom pošlje odtise njih prstov v London, Pariz, Berlin in druga glavna mesta v Evropi.

Seržant Sandberg ne trdi, da si je on izmislil to novo in hitro metodo identificiranja zločincev. Na to idejo je prišel Hakon Jorgensen, podravnatelj kodanjskega policijskega sistema, ki je sestavil in objavil register odtisov prstov in številk slehrnega tatu in kriminalca, ki je bil aretiran na Danskem v zadnjih dvajsetih letih.

ZAHEVE POLJSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Varšava, Poljska, 9. novembra. Položaj v Krakovu, kjer je bilo pričetkom tega tedna usmrčenih pri demonstracijah dvajset oseb, je še vedno resen. Sedaj so železničarji predložili vladi nove zahteve in pravijo, da se ne bodo vrnili na delo, dokler ne dobe višjih plač.

Vlada je zavrnila to in vse ostale njihove zahteve.

ORGANIZACIJA PROTI KU-KLUKSKLANCEM.

Washington, D. C., 11. nov. — Danes je bila tukaj osnovana National Vigilance Association, kojo namen je boriti se proti Kuklucksklancem. Med njenimi člani je več vseučiliških profesorjev in uglednih časnikarjev.

BIVŠI BOLGARSKI MINISTER USTRELJEN.

Sofija, Bolgarsko, 11. nov. — Ko so vojaki peljali proti sodnijskemu poslopju bivšega bolgarskega justičnega ministra Duparinova, je skušal pobegniti. Vojaki so ga ustrelili. Ko je bil star trideset let, je bil že trgovski minister.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVLJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU
se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:
Včeraj so bile naše cene sledeče:
Jugoslavija:
Naspošlija na sadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnje.
1000 Din. $12.60
2000 Din. $25.00
5000 Din. $62.00
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebej še 15 centov za poštnino in druge stroške.
Italija in zasedeno ozemlje:
Naspošlija na sadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.
200 lir $10.00
300 lir $14.70
500 lir $24.00
1000 lir $47.00
Pri nakazilih, ki znašajo manj ot tisoč lir računimo posebej še 15 centov za poštnino in druge stroške.
Za pošiljatve, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dvatisoč lir dovoljujemo po mogočnosti še posebni popust.
Vrednost dinarjem in liram sedaj pa stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.
Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.
Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.
FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Tel.: Cortlandt 4687 New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by

Slovenic Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President — LOUIS BENEDIK, Treasure

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers: 82 Cortlandt Street. Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
		Za pol leta	$3.5
Za pol leta	$3.00	Za inozemstvo za celo leto	$7.0
Za četrt leta	$1.50	Za pol leta	$3.5

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL

GOMPERS

Za vsakim velikim gibanjem tiči odločilna sila, in za Ameriško delavsko federacijo tiči njen izvrševalni svet. Ta svet je danes najbolj mogočno zastopstvo v delavskem svetu, in gonilna sila tega sveta je Samuel Gompers.

Namen tega članka je dokazati to trditev. Drugi namen pa je pojasniti splošni javnosti delavsko gibanje na severo-ameriškem kontinentu.

Samuel Gompers je izdelovlec smodk, prvi podpredsednik Cigar Makers International Unije. Nekoč je bila ta unija ena najbolj mogočnih mednarodnih unij, a socijalizem, prohibicija in tobačne korporacije so izpodkopale njeno silo.

To pa nima nobenega opravka s sedanjo delavnostjo Gompersa. Slučajno se je lotil izdelovanja smodk. Če bi se bil v mladosti lotil kake druge obrti, bi ne bil odlična postava v delavskem gibanju ter danes predsednik Ameriške delavske federacije.

On je obvladoval organizirano delavsko gibanje ter konvencije organizacije, prav kot obvladuje danes izvrševalni svet fedracije. Njegova politika je ostala dosledna, odkar je stopil v javnost, pred več kot tridesetimi leti. Te kom vsega tega časa se je boril proti socijalizmu in vsem zvezam, političnim ali ekonomskim.

Drugi voditelji se pojavijo tekom kake velike stavke ter zopet izginejo iz javnega življenja.

Samuel Gompers pa je vsak dan na površju, že več kot deset let. On je skrajno spreten politik v delavskem gibanju ter obenem tudi pogumen.

Sam Gompers se ni nikdar izneveril svojim načelom Ob vsaki priliki je zahteval ter proglašal pravice delavstva, kot jih je pač spoznal ter razumel.

To je delal odločno in vztrajno in vsled tega si je nakopal številne sovražnike v takozvanih visokih in vplivnih krogih. To ga pa ni nikdar strašilo, mu ni nikdar vzelo poguma. Šel je naprej, in njegova vera v zmago stvari katero zastopa, osvetljuje vsako njegovo akcijo, vsako njegovo kretnjo. Cigarmakers International unija ima na konvencijah federacije 320 glasov.

James Duncan, prvi podpredsednik, je z izjemo Sam Gompersa prvi uradnik tako glede mesta kot dolgosti službe. On je eden najboljše znanih delavskih mož na kontinentu. On je izvrševalni uradnik Granite Cutters International Union, in na konvencijah federacije ima ta unija sto glasov.

Komunisti v New Yorku so se lotili vprašanja, če naj se vodi od sedaj naprej komunistično propagando javno. Komunistični voditelji v Moskvi se baje zavzemajo za javno komunistično gibanje v Ameriki ker so mnenja, da se je tukajšni politični položaj toliko izpremenil, da je mogoče javno zagovarjati revolucijo ter diktatorstvo proletarijata.

Kadar pa govori komunist s strokovnimi unijonisti postane solzav ter se navidez skrajno zanima za dobrobit delavstva.

Da veruje komunist v avtokracijo, je razvidno iz oficijelnega ugotovila komunistične vzgojne lige. V tem ugotovilu se glasi: —

"Usoda vseh delavskih organizacij v slehrni deželi je odvisna v glavnem od delavnosti neznatne manjšine ostrovidnih, navdušenih ljudi, razpršenih med velike organizirane mase počasnih, topih delavcev.

"Ti živi duhovi so naravni načelniki delavskega razreda, gonilna sila delavskega gibanja.

"Edini so, ki v resnici razumejo, kaj pomeni delavski boj in ki imajo praktične načrte za nadaljevanje tega boja."

Ta izvajanja seveda niso namenjena strokovnim unijonistom, od katerih se zahteva, naj prispevajo denar, kupujejo brušure ter prisostvujejo zborovanjem, na katerih se razpravlja o komunističnem raju.

Temu nasproti pa obstaja program strokovnih unij v tem, da se vzgaja delavstvo in da se koraka naprej le toliko in tako hitro kot dovoljuje to kolektivna inteligenca delavcev.

Strokovne unije stavljajo vso svojo silo v članstvo.

Revolucijonarji pa imajo drugačno politiko, katero pa le redkokedaj omenijo. Sprejeli so avtokratični ideal. Prepričano so, da je edinole vodstvo od zgoraj na mestu. Same sebe pa smatrajo za "ostrovidno" manjšino.

Teorija strokovne unije daje vso moč delavstvu, dočim zaničujejo komunisti delavstvo kot nezavedno maso.

Primerna skrb

Nemogoče je skleniti kompromis med tema dvema teorijama.

Revolucijonarji se ne-zanimajo za izboljšanje delavnih razmer. Njih cilj je strmoglaviti družbo ter uveljaviti diktatorstvo proletarijata.

Njih ena velika unija ne služi industrijalnim, temveč političnim svrham, da predstavlja nekako temeljno delo za njih bodočo revolucijo.

Novice iz Slovenije.

Vinski pridelki in pomanjkanje posode.

Vinogradniki po Štajerskem in Kranjskem imajo še obilo zalogo starega vina, katerega ne morejo razpečati, ker jim manjka za odpošiljatev posod. Na Vipavskem, Goriškem in v Istri je letos vinski pridelek obilen, toda laška vlada ovira izvoz vina v inozemstvo iz mržnje do slovanskega življa. Temu nasproti pa se je začel že pridno dovažati "svobodni" Dalmatinec v naše kraje liter po 25 kron.

Fantovski pretep.

Letošnji mošt, ki je močnejši, kakor se je pričakovalo, je začel že učinkovati. V nedeljo 21. okt. ponoči so se fantje v Razvanju pri Mariboru sprijeli in stepli, pri čemer so 20letnega delavca Franca Dobrška z nožem tako obdelali po glavi in životu, da je proti Mariboru bežeč se onesveščen zgrudil. Mariborski rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnišnico.

Kdo vzgaja vlomilce in tatove?

Iz Maribora poročajo: V zadnjem času so vlomi in tatvine na dnevnem redu. Pri naših razmerah ni to nič čudnega. Kadar se prigodi kje kak večji vlom, se zaženemo na lov po storilcih. Ko imamo par glavnih, jih obsodijo navadno tako milo, da se sami norčujejo iz kazni. Po javnih lokalih je preko celega dne polno delomržnih elementov, ki kujejo načrte za vlome in tatvine, in ki popivajo in razsipajo denar, čeprav je lahko vsakemu znano, da si ga ne morejo zaslužiti poštenim potom. Velika napaka leži tudi v preiskavi takozvanih racij, ki se vršé navadno le po večjih vlomih ali tatvinah, torej takrat, ko so taki elementi že vnaprej zavedajo nevarnosti in se poskrijejo.

Cestni rop na Belokranjskem

Iz Črnomlja poročajo: Matija Tkalčič, posestnik iz Belčjega vrha pri Črnomlju, se je v noči od 13. na 14. oktobra okoli dveh pripeljal z vlakom na kolodvor v Črnomlju iz Zagreba, kamor je šel iskat vizum za potni list v Ameriko. Ko se je Tkalčič odpravil s kolodvora proti domu, je bil na cesti blizu kolodvora od treh roparjev napaden. Eden izmed njih ga je udaril s kolom po glavi, da je takoj padel. Nato so ga lopovi še s kamni tolkli po glavi, da se je onesvestil. Nato so mu pobrali denar 300 Din ter mu vzeli potni list za Ameriko, domovnico in uro z verižico. Roparji, ki so bili s Hrvatskega, so si rop takoj razdelili: eden je dobil denar in domovnico, drugi potni list in tretji uro. Tkalčič je kmalu prišel k zavesti ter obvestil orožnike o napadu. Orožniki so 2 roparja prijeli v trenotku, ko sta se hotela odpeljati z vlakom ob 5. zjutraj v Karlovac. Tretji ropar, ki je imel Tkalčičev potni list, pa je skočil skozi okno vlaka in utekel v gozd. Organizirana je bila roparska banda približno 15 mož delavskega stanu. Imeli so svojo lopovsko pisavo in posebne znake. V Karlovcu so bili aretirani 4 delavci, ki so pripadali tej bandi. Našli so tudi pismo, da naj se gostilničar, ki pride iz Črnomlja v Karlovac po vino, oropa. Roparji in tatovi v okolici Črnomlja imajo vedno smolo, ker so jim črnomeljski orožniki takoj za petami. Črnomeljski orožniki so imeli v zadnjem času lepe uspehe in se ne strašijo tudi dolgega zasledovanja po Hrvatskem. Vso hvalo zasluži dobro orožniško vodstvo. Čudno je, da mora orožnik na vlaku, ko zasleduje hudodelce, plačati vožnjo iz lastnega žepa.

Razni vlomi in tatvine.

V tabernakelj farne cerkve v Višnji gori je skušal 13. oktobra neznani storilec vlomiti, kar se mu pa navzlic devetkratnemu poskusu ni posrečilo. Škoda znaša 1000 dinarjev.

Posestniku Ivanu Eržarju v Sp. Gameljnah je bilo 13. okt. ukradeno raznih predmetov za 1950 dinarjev.

Dne 13. okt. je bilo vlomljeno pri posestniku Miroslavu Lešniku v Marija Brezju pri Mariboru. Vlomilec je odnesel 1000 Din gotovine, 2 srebrni moški uri z verižicami, zlato damsko uro, 2 srebrni damski uri in črno novo moško obleko. Skupna škoda znaša 6500 dinarjev.

Reza Zupančič, brezposelna služkinja, je zvabila od služkinje Marije Hočevar temnomoder površnik, vreden 200 Din, in 25 Din vreden bel predpasnik ter je nato pobegnila.

Jurij Petrovčič, 36letni hlapec iz Sv. Trojice pri Halozah, je odpeljal svojemu gospodarju konja in voz v vrednosti 15,000 Din ter vse skupaj prodal. Nezvestega hlapca še niso prijeli.

Iz skladišča strojarne Fran Podgoršek & Jernej Bolhar na Viru je bilo ukradenih 9 telečjih kož, vrednih 3150 Din. — V istem kraju je bilo vlomljeno tudi v kurji hlev tovarnarja Krmpotiča. Ukradenih je bilo 5 kokoši in 1 petelin v vrednosti 300 Din.

V Šmarjeti pri Krškem je bilo vlomljeno v trgovino Frana Zevnika in odnešeno nekaj perila in več drugih predmetov v skupni vrednosti 3400 Din.

Med vožnjo Zalog—Zidan most je bila ukradena iz tovornega vlaka ročka s petrolejem v teži 17 kg.

Rudolfu Reinhartu iz Zagreba je bil med vožnjo Zagreb—Zidan most ukraden kovčeg, v katerem se je nahajalo nekoliko platna. Škoda znaša 500 dinarjev.

Mariji Kogoj iz Ljubljane je bila med vožnjo Videm—Zidan most ukradena listnica z 200 Din.

Peter Zgaga

Pet let je minilo izza dne, ko je bilo sklenjeno premirje.

Povsod, tudi po Ameriki se vrše v proslavo te obletnice velike parade.

Najbolj značilno pri tem je pa to: pred petimi leti je bilo sklenjeno premirje, par mesecev pozneje je bil sklenjen mir, podpisan in zapečaten, miru pa še vseeno ni.

V narode se je zažrlo krvavo rokodelstvo. Najrajše ga opravljajo.

Hrepenenje po vojni jim je istotako potrebno kot hrepenenje po belem kruhu.

Pa pojdimo lepo po vrsti:

Amerika je naročila dva velika vodilna balona.

Kdor misli, da bo ž njima prevažala kendi, kruh in klobase, se jako moti.

Južno-ameriške države oborožujejo. Pravijo, da za vsak slučaj.

Japonski ni iztresel potres bojevitosti.

Rusija je oborožena do zob.

Nemčija sme, soglasno z mirovno pogodbo, imeti 100,000 vojakov.

Teh stotisoč jih je pa samo na papirju, dočim se že vsak dojenček s pipcem igra.

Francija ima tri milijone pod orožjem. Polna je orožja. Tako polna kot so bile njene hlače med svetovno vojno.

Angliji ne pade v glavo, da bi sama potopila svoje bojne ladje.

Potrpežljivo čaka, da jih bodo Francozi potopili.

Italiji silijo iz ust pene sovraštva.

Srbija ima v orožju več vojakov kot jih je imela med vojno.

Romunska in Poljska pošiljata vse, kar pridelata, v Pariz, ter zamenjavata svoje pridelke za granate.

V Čehoslovaški so ustanovili moderno akademijo za vojaško znanost.

Avstrija je preuboga, da bi si nabavila orožje, toda njeni cepci so pripravljeni.

Tak je torej svetovni mir.

Komur ni prav, naj pa udari.

* * *

Te so iz Slovenskega Amerikanskega Koledarja:

Neki vseučiliški profesor in učenjak je iznašel način, kako se naredi umetni jajčji beljak. Ko je nato predaval na vseučilišču študentom, je dejal:

— Morda bo napočil tudi čas, ko bo tudi človeka mogoče narediti umetnim potom.

Tedaj pa zakliče neki študent v zadnjih vrstah:

— Jaz sem zato, da se ostane pri starem sistemu.

* * *

Nekdaj sem sedel s svojim stricem v kavarniškem vrtu. Pri sosednji mizi sta sedeli dve zelo elegatni dami, ki sta neprestano koketirali k naši mizi. Naenkrat je ena teh dam vstala ter dejala glasno in razločno svoji prijateljici:

— Torej, ljuba Berta, obišči me kmalu v mojem stanovanju, na Kongresni cesti, št. 46, druga vrata na desno.

Ko pridem naslednjega dne tja namreč na Kongresno cesto, vidim, da je moj stric tudi že tam.

* * *

Zaušnica, ki ti jo da lepa žena, ni tako pekoča, kakor je poljub, ki ga da drugemu.

* * *

Rajši sem bolan za mrzlico kakor pa milijonar. Milijonarji morajo vsi umreti, za mrzlico pa jih umrje komaj en odstotek.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898 — Inkorporirana l. 190?

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEFH PISHLER, Ely, Minn.
Začasni blagajnik LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik nezipačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 413 — 13th Ave. East. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg., 600 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park Str., Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Nove plombe za vagone. — Ruski izum.

Ruski begunec, inženjer Bogatirjev, ki je lansko leto obrnil nase pozornost s svojim izumom takozvane "udovite peči", je iznašel novo vrsto plombe za vagone, ki dajejo popolno varnost, da nikdo nepoklican ne odpre vagona. Svoj izum je dal patentirati in patent prodal Jugoslaviji. V Beogradu se je ustanovila delniška družba za fabrikacijo novovrstnih plomb. Na čelu družbe je veleposestnik dr. Đungjerski iz Novega Sada v Vojvodini.

Novi moderni vagoni. — Jugoslovanski izum.

Ravnateljstvo državnih železnic je prejelo te dni iz Nemčije na račun reparacij 60 novih štiriosovnih vagonov najmodernejšega tipa "Ab", ki so opremljeni z vsem komfortom, električno razsvetljavo in z zavorami najmodernejšega tipa, ki jih je izumil jugoslov. državljan inženjer Božič.

Potreba zavoda za gluhoneme otroke.

Zveza jugoslovanskih zdravnikov je predložila ministrstvu prosvete spomenico, da se čim prej ustanovi nov zavod za gluhoneme otroke. V Jugoslaviji so sedaj samo trije taki zavodi, in sicer v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu; razen tega obstojé še manjši oddelki v Splitu, Dubrovniku in Rejjevu pri Sarajevu. Po uradni statistiki je v Jugoslaviji nad 2500 gluhonemih otrok, od katerih pa je komaj ena šestina teh nesrečnežev v zavodih, kjer dobivajo potrebni pouk. Za ostalih pet šestin gluhonemih otrok pa je nujno potreben nov zavod.

Velik požar v Slavoniji

V selu Satnica pri Valpovu je na doslej nepojasnjen način izbruhnil požar, ki se je z velikanskega razširjal ter štirim posestnikom vpepelil hiše in gospodarska poslopja. Škoda znaša nad 650,000 dinarjev.

BOŽIČ, —

čas lepih spominov je pred durmi!

DA praznik vzbuja pri vsakemu dolžnost, da se s kakim denarnem darilom spomni svojih sorodnikov, prijateljev in znancev v stari domovini, kjer je vsak še tako mali dar s hvaležnostjo in veseljem sprejet.

Ako hočete, da bodo taka darila pravočasno in v redu dostavljena, pošljite jih potom znane —

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

Cene zmerne! — Dobra postrežba zajamčena!

-: GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE :-

NOVA ZANIMIVA KNJIGA

NA KRVAVIH POLJANAH

Spisal Ivan Matičič

Cena s poštnino

$1.50

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovem uporu ter njega zakletvi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.

"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Otrok.

Guy de Maupassant. — Za "Glas Naroda" priredil A. Š.

Jakob Bourdillers se je že davno zaklel, da se ne bo nikoli oženil. Toda naenkrat je izpremenil svoj sklep. Prišlo je čisto nenadoma, — nekega poletja v letoviškem kopališču. Lepega jutra je ležal udobno zleknjen na produ ter gledal dame, ki so prihajale iz vode. Takrat mu je obstalo oko na mali nožici, katere nežnost in klasična lepota sta ga zadivili. Ko je dvignil oči ter zagledal pred seboj celo postavo, se je še bolj zadivil, dasi ni videl poleg nožnega členka ničesar drugega kot še glavico kopalke, ki je gledala iz kopalnega plašča.

Jakob je veljal za človeka, ki ve, kaj se pravi živeti, zato ni čuda, da je bil zelo pristopen ženski lepoti. Tudi tu je bila izprva baš oblika telesa ono, kar ga je zadivilo. Toda skoraj še bolj pa mu je ugajalo nežno, priprosto in dobrohotno bistvo mlade deklice, katere lica so bila kot kri in mleko.

Dal se je predstaviti njeni rodbini, na katero je napravil dober vtis, in kmalu je razplamtel liki ogenj. Kadarkoli je zagledal Berto Lannis že samo oddaleč, ko je ležala zleknjena na pesku ob obali, mu je kri valovito zaplala. Ko pa je sedel poleg nje, je bil kot mutast in ni vedel, kaj bi ji rekel, da niti najmanjša misel se mu ob takih trenotkih ni zasvetila v glavi, ki bi jo bil izrekel; čutil pa je vselej burno utripanje srca in v ušesih mu je šumelo.

To je bila gotovo ljubezen?

Tako se je večkrat izpraševal, ne da bi si mogel odgovoriti na tako vprašanje, toda kljub temu je bil trdno odločen, da mora postati ta ljubki otrok njegova žena.

Starši so se dolgo obotavljali, preden so privolili v zakon, kajti slab sloves mladega moža jih je silil k previdnosti. On da ima ljubico, je bilo rečeno, s katero ima že dolgo intimno razmerje, in katera bo znala še potem izvajati svoj vpliv nanj, ko bo že poročen.

Poleg tega pa ljubi tudi — manj ali dalj časa — splošno vse ženske, ki pridejo v doseg njegovih ustnic.

Sedaj pa se je oprostil vseh, in niti enkrat ni začutil potrebe, da bi videl tisto, s katero je toliko časa živel. Enega svojih prijateljev je naprosil, da ji je izročil v njegovem imenu primerno rento, in tako je bilo s tem njeno življenje preskrbljeno. Tako jo je Jakob izplačal ter ni hotel ničesar več slišati o njej, in mislil je, da bo ščasoma celo njeno ime pozabil.

Toda noben teden ni pretekel, da ne bi prejel pisma zapuščenega dekleta. Njegova jeza napram njej je naraščala od tedna do tedna in uničeval je pisma, ne da bi jih bral. Saj je že vnaprej vedel, da ni v njih ničesar drugega kakor očitki in tožbe.

Starši njegove zaročenke pa niso nič kaj verovali v njegovo stanovitnost, zato so odločili, naj traja preizkušnja še tekom jeseni in zime, kakor se je tudi zgodilo, in poroka se je vršila šele spomladi, in sicer v prvih dneh maja v Parizu.

Sklenili so, da ne bosta šla na običajno ženitovanjsko potovanje. Vrši naj se samo majhna večerja s plesom, ki pa ne sme trajati preko enajstih, nakar naj bi mlada zakonca prebila poročno noč prvikrat izven hiše njenih staršev, naslednjega jutra pa bi odpotovala v ono letovišče, kjer sta se seznanila in uživala srečo prve ljubezni.

Znočilo se je n v dvorani je bil ples. Mladi par pa je sedel v mali sobici, dekorirani na japonski način, stenesobice so bile prepete z žolto svilo. Sobico je razsvetljevala samo velika motnordeča svetilka, ki je visela izpod stropa kot ogromno oko. Skozi polodprto okno je vela hladna sapica ter jima božala obraza. Bil je miren, mil, spomladnjega vzduha poln večer.

Govorila nista ničesar, toda njuni roki sta bili sklenjeni v tesnem oprijemu. Bertine oči so bile lahno motne. Zdelo se je, kakor da je zmešana vsled velike izprebembe, ki se je završila v njenem življenju; vse njeno bistvo je bilo vznemirjeno, nekako razdraženo in gibalo se je med jokom in smehom. Ves svet se ji je zdel drugačen in bila je vznemirjena, ne da bi vedela — zakaj. Njen soprog jo je ves čas smehljaje gledal in njegovo notranje zadovoljstvo je bleščalo iz njegovih oči. Hotel je govoriti ž njo, kaj lepega in mehkega ji reči, toda zaman je iskal besedi; obsedel je torej molče, kakor je bil, samo močan stisk njegove roke je pričal o njegovi sreči. Od časa do časa je vzdihnil: Berta! — in vsakokrat jo je zadel njegov zaljubljeni pogled.

Zaman sta iskala misli, katero bi si bila v pogovoru razodela. — Pustili so ju tu sama, toda zdajpazdaj je vrgel kak mimoplesoč par svoje poglede na nju, poglede, ki so skušali prodreti v globino njunih ljubezenskih misli.

Tedaj so se odprla stranska vrata. Vstopil je služabnik. Na srebrnem pladnju je imel pismo ter naznanil, da je pismo oddal ravnokar neki postrešček.

Jakob je tresoč prijel pismo in začutil naenkrat nek neznan strah, oni tajinstveni strah, ki napovedduje težke slutnje.

Dolgo je gledal na pisemsko kuverto. Pisava na kuverti mu ni bila znana, in ni se upal odpreti pisma. Njegova prva misel je bila, da vtakne pismo v žep ter da ga nocoj sploh ne prečita, pri čemer si je dejal: — Saj je čas jutri, takrat bom že daleč od tu in ničesar me ne bo moglo vznemirjati. —

Tedaj pa je zapazil, da stoje v kotu pisma besede: — Zelo nujno! — Ti dve besedi sta mu pognali v glavo novega strahu in težkih slutenj. — Saj mi dovoliš, moja ljuba? — je vprašal svojo mlado ženo ter istočasno pretrgal pisemski ovoj. Pri branju je postal smrtnobled. Njegovi pogledi so blisnili vdrugič po papirju, in zdelo se je, da prav počasi zapopadajo, kaj je napisano.

Ko je dvignil glavo, se je zrcalila osuplost na njegovem obrazu. — Moja. . . dušica. . . je zajecljal — pismo je od mojega prijatelja. Ubogemu človeku se je pravkar primerila velika nesreča. Takoj moram k njemu. . . gre za življenje in smrt. . . Dovoli mi, da oddidem za dvajset minut; takoj bom spet nazaj.

Ona se je tresla po vsem životu in prestrašena zašepetala:

— Pojdi. . . pojdi, moj dragec.

Takrat se še ni čutila tako popolnoma njegovo ženo, da bi se ga upala vprašati, kaj se je pravzaprav zgodilo.

On je pograbil prvi klobuk, ki mu je prišel pod roke, oblekel prvi svršnik, ki ga je zagledal ter zdirjal ven in nato dol po stopnicah.

Ko je prišel na ulico, se je ustavil pod plinovo svetilko, ki je gorela na vogalu ter je še enkrat mirno prebral pisanje.

V pismu je stalo:

Spoštovani gospod!

Neka deklica, po imenu Ravet, je pravkar porodila otroka, o katerem trdi, da je vaš, da ste mu vi oče. Mati se bori s smrtjo in prosi vas po meni, da jo obiščete. Dovoljujem si, pisati vam teh par vrstic ter vas istočasno prositi, da bi izpolnil to zadnjo željo uboge deklice. Uboga stvar je zelo nesrečna in je vredna vsega usmiljenja.

Z vdanim pozdravom,

doktor B.

Brez odlašanja je hitel Jakom proti stanovanju umirajoče, kjer je našel svojo bivšo ljubico v zadnjih zdihljajih. Pri njej je bil zdravnik in dve bolniški strežnici. Na tleh je stalo več vrčev vode, tud več kosov ledu je ležalo na tleh, tako da je bil pod ves moker.

Na nočni omarici sta goreli dve voščenki; za posteljo je stala mala zibelj, v kateri je kričalo dete. — Pri vsakem kriku malega črviča, je poizkušala uboga trpinčena mati, ki je ležala pod gorami ledu, obrniti se k otroku. Bila je popolnoma izmučena in vsled tega poroda do smrti ranjena. Življenje jo je zapuščalo in noben led ni mogel zadržati njenega smrtnega boja. Njena zadnja ura seje bližala z velikanskimi koraki.

Bevica je spoznala Jakoba in mu je hotela pomoliti svoje roke, toda bila je preslaba in preslabotna, samo iz oči so se ji vdrle solze ter ji polzele po njenih bledih in upalih licih.

On se je vrgel pred njeno postelj na kolena, prijel jo za roko, ki je ohlapno in brez moči visela navzdol, in pričel jo je poljubljati kakor blazen. Nato se ji je približeval bliže in bliže, dokler ni bil s svojo glavo pri njenem bledem obrazu, ki se je stresel, ko se ga je doteknil. Ena od bolniških strežnic je dvignila luč. V ozadju je stal zdravnik ter ginjen gledal k postelji, kjer je ležala nesrečnica, ki je tedaj povzela s slabotnim, pojemajočim glasom:

— Dragec moj, umreti moram. Obljubi mi, da ostaneš tu, dokler ne pride moj konec. Oh, ne zapusti me, vsaj zdaj me ne zapusti, v tem mojem zadnjem trenotku!

Jakob je glasno zaihtel ter dahnil lahen poljub na njeno belo čelo. Nato je tihodejal: — Samo miruj, sree moje, saj ostanem tu!

Tako je preteklo nekaj minut, predno je mogla ona zopet govoriti, tako slabotna je bila. Nato pa se je poizkusila nekoliko dvigniti ter je šepetaje nadaljevala:

— Otrok je tvoj; to ti prisegam pri Bogu v tej svoji smrtni uri! Prisegam ti pri vsemogočnem Bogu, pri izveličanju svoje duše! In to ti prisegam zdaj, ko gledam smrti v obličje. Nikdar se nisem vdala nobenemu moškemu razen tebi! Obljubi mi, da ne boš zavrgel ubogega otroka!

On je še enkrat poizkusil objeti to revno, trpinčeno, krvavo telo, in od očitkov vesti trpinčen, je jecljal:

— Da prisegam ti. Prisegam ti, da bom vzgojil in ljubil otroka in da ga ne bo nihče iztrgal od moje strani!

Ko je mlada mati to slišala, se ji je razjasnil njen marmorno beli obraz. Nato je poizkusila Jakoba objeti. Toda ker ni bogla premakniti niti svoje glave, mu je ponudila samo ustnice v poljub. On je približal svoja ustna njenim ter prejel zadnji dokaz ljubavi umirajoče. Nekoliko pomirjena, je tiho dahnila: — Prinesi mi otroka; prepričati se hočem, če ga res ljubiš.

In on je vzel novorojenčka v svoje naročje ter stopil ž njim k postelji. Položil ga je na posteljo in mali črviček je nehal s svojim jadikovanjem. Ona pa je zašepetala: — Ostani čisto na miru pri meni. — in otročiček je obstal miren. In on je držal v svoji vročični roki njeno, ki se je stresala v smrtnih stresljajih, kakor je pred malo časom držal drugo roko, ki se je stresala v ljubezenskem pričakovanju.

Tuintam je pogledal na uro in videl, kako čas beži. Tako je odbilo polnoči, nato eno uro in končno dve zjutraj.

Zdravnik se je začasno odstranil. Obe strežnici sta zadremali na svojih stolih. Otrok je spal, in tudi materi se je videlo, da sniva.

Bleda zora mladega dne se je počasi prikradla skozi zavese pri oknih. Tedaj pa je bolnica mahoma razprostrla roki, tako da bi vsled nenadnega giba otrok kmalu padel s postelje. Iz njenega grla je iztrgal grgrajoči glas, nato pa je nepremično obležala. Bila je mrtva.

Bolniški strežnici sta prihiteli k postelji ter izjavili: — Končano je! —

On je še enkrat pogledal na bitje, katero je nekdaj tako vroče ljubil. Nato je pogledal na uro: kazala je četrto uro zjutraj.

Tedaj je pozabil obleči svoj površnik in kar v fraku je odhitel iz hiše. Na svojih rokah pa je nosil nebogljeno dete.

Njegova mlada žena ga je, takoj nato, ko je odšel, precej mrno čakala v malem japonskem boudoirju. Ko pa je videla, da ga precej dolgo ni nazaj, je šla v salon, še vedno mirna, dasi je bila v srcu že vznemirjena. Njeno vznemirjenost je opazila samo njena mati in jo vprašala: — Kje pa je tvoj mož? — Nevesta je mirno odgovorila: — Šel je v svojo sobo in vrniti se mora vsak čas.

Po eni uri, ko so jo od vseh strani naskakovali z vprašanji, je morala končno priznati, da je prejel njen mož pismo, nakar je vznemirjen odšel, in pripomnila je, da se boji, da se mu je primerila kaka nezgoda.

Nato so še nekaj časa čakali. — Končno so začeli gostje odhajati, in ostali so še samo najbližji sorodniki. Proti polnoči so spravili mlado ženo, ki se je vila v krčevitem joku, v posteljo. Njena mati in obe njeni teti so sedele tiho ob njenem ležišču in z obupom so poslušale njen krčeviti plač. Oče pa je odhitel na najbližjo policijsko postajo, kjer je upal kaj izvedeti o usodi svojega zeta.

Okoli pete ure zjutraj so se zaslišale v veži lahne stopinje, vrata so se odprla in zopet tiho zaprla. Istočasno se je razlegel po veži slaboten jok malega otroka, ki je enačil skoro mijavkanju mačke.

Ženske so skočile takoj kvišku, in Berta je stekla, kljub svarilu svoje matere, oblečena samo v nočni plašč, v sosedno sobo.

Smrtnobled je stal tamkaj Jakob pred njo. V svojem naročju je držal malega otročiča. Ženske so prestrašene buljile vanj, samo Berta je postala naenkrat čisto mirna. Stopila je k njemu in ga vprašala: — Kaj se je zgodilo? Samo povej mi, za božjo voljo, kaj se je zgodilo?

Njegov pogled je bil zmešan in z jecljajočim glasom je odgovoril:

— Kaj se je zgodilo. . . ah, ah. . prinesel sem majhnega otročiča, katerega mati je ravnokar umrla.

In molil ji je malega črvička, ki ga je neokretno držal na svojih rokah.

Ne da bi izpregovorila besedico, je prijela Berta otročička ter ga pritisnila na svoje srce. Nato je vzdignila svoje oči, ki so bile zalite s solzami, k svojemu možu ter vprašala:

— Mati mu je umrla?

— Da, — je odgovoril on, — ravnokar. . . v mojih rokah. . . toda jaz sem še v poletju ž njo končal. . . kmpak zdravnik me je poklical. . .

— Torej bova pa ljubega črvička midva vzgojila, — je zašepetala mlada žena.

Preklic novinskih dekretov.

Zločin, ki so ga hotele storiti italijanske oblasti nad časopisjem primorskih Slovencev in Hrvatov, je — vsaj začasno — odvrnjen. Mussolini je preklical, odnosno odložil izvršitev tozadevnega dekreta. — Uklonil se je pritisku in silnemu ogorčenju vse jugoslovanske javnosti.

Mussolini je desavuiral svoje prefekte v Trstu, Vidmu in Puli. Uredništvo tržaške "Edinosti" je prejelo sledeči odlok:

"Kr. prefektura tržaške pokrajine. 041-5394, Trst, 26. oktobra.

Ugledno ravnateljstvo lista Edinost, Trst.

V primerno ravnanje se javlja naslovnemu ravnateljstvu, da se odlaga izvrševanje odloka podpisane prefekture z dne 22. tekočega mesca, št. 041-5323, tičočega se obveznosti dvojezičnega izhajanja listov, ki se v tej pokrajini objavljajo v neitalijanskem jeziku. Prefekt: Crispo Moncada".

"Piccolo" poroča isto dejstvo potom telegrafične objave oficijozne agencije Stefani ter pospremlja Mussolinijev preklic z deloma zelo zanimivim komentarjem, iz katerega posnemamo samo par značilnejših mest:

— Močni mož, ki sedi na krmilu države, je umel popraviti nepolitično krivico, ki si jo še vedno ne moremo raztolmačiti in katero smo smatrali za dejanje, ki je povzročilo, da se je ozemlje onstran Julijskih Alp razvnelo v novi italofobiji. . . Ministrski predsednik je s tem dokazal svojo voljo, da lojalno uredi odnošaje z Jugoslavijo. Odlok o dvojezičnosti slovenskega časopisja je bil neutemeljen iz vsega početka in preklic je nedvomno posledica kriterija in politične modrosti. —

To je kajpada samo lokav poklon Mussoliniju in nima za slovenske liste nobene vrednosti zadoščenja. Piccolo se ni v obrambo pravic slovenskega časopisja, ko so prefekti izdali nasilne odredbe, oglasil niti z besedo. Molčal je potuhnjeno v kotu in je zlezel na plan šele tedaj, ko se mu je zdelo, da je udaril primeren čas za pokroviteljsko "obrambo" ukradenih pravic našega tiska. — Drugače pa izhaja tudi iz Piccola jasno dejstvo, da je bil preklic posledica protestne akcije jugoslovanske javnosti. To si velja zapomniti.

Fašistovski "Popolo" je poparjen. On obžaluje radi sebe preklic naredbe zato, ker se bo v bodoče zopet moral posluževati translatorja za prevajanje slovenskega teksta. . .

Edinost, ki je izšla v samoslovenski obliki, ugotavlja, da je s preklicem nasilniških dekretov zmagal zdrav človeški razum nad kampanilistično politično kratkovidnostjo, čudi se pa, zakaj prefektura samo začasno odlaga izvršenje krivičnega in nezaslišanega odloka. Logično bi bilo, piše Edinost, da bi prefekt naredbo definitivno preklical.

"Odložitev" je, tako smemo smatrati, le blažja forma za ukinjenje dekretov. S preklicem pa žal še ni likvidirano napeto razmerje, ki je radi krivičnega političnega pritiska na Julijske Jugoslovane nastalo v jugoslovanski državi. Treba je Slovanom v Primorju vrniti šole in dati politične pravice, napraviti jih v vsakem oziru enakopravne državljane Italije — potem šele lahko nastopi med Jugoslavijo in italijansko državo tolerantno razmerje, ki bo potisnilo razvnete strasti nazaj v okvir pomirljivosti med obema narodoma. Mussolini ima sedaj najlepšo priliko, da pokaže svojo državniško modrost.

Raztrgani nogavični trak.

Ta raztrgani trak je povzročil aretacijo neke ženske v Berlinu, o kateri se govori, da je mednarodna pustolovka. — Izvrševala je tatvine, posebno je kradla nakitje.

Na presenetljiv način je bila pojasnjena velika tatvina draguljev. Neki Amerikanki, stanujoči v enem prvih berlinskih hotelov, je pred kratkim zmanjkalo nakita v vrednosti $30.000. Ameriška dvojica se je mudila onega večera pri bari hotela, v družbi nekega danskega zakonskega para, po imenu Dickmann. Ponoči pa je zmanjkal nakit. Čudno pri tem je bilo, da je Amerikanka prvikrat onega večera pustila nakit v sobi, na prigovarjanje Mrs. Dickmann, ker ji je slednja rekla, da izgleda s svojim obilnim nakitom kot kaka malomeščanka. Prav tako čudno je bilo, da je odšla onega večera Mrs. Dickmann večkrat sama v svojo sobo, ker se ji je baje raztrgal nogavični trak. Skupno z ravnateljem hotela je ugotovil policijski komisar, da so že pogosto prej izginili na različnih mestih, kjer je bivala ali se kretala Mrs. Dickmann, vrednostni predmeti večje vrednosti. Mrs. Dickmann je bila nato aretirana ter prevedena na policijsko ravnateljstvo. Na poti se je v avtomobilu zopet pečala s svojim nogavičnim trakom. To je napotilo uradnike, da so natančno preiskali avtomobil, in pri tem so našli del ukradenega nakita. Ostale dragocenosti je poskrila v hotelu na različnih mestih.

Mrs. Dickmann je brez dvoma mednarodna pustolovka prvega razreda. Izhaja iz neke ruske knežje družine. Nekaj let je popolnoma izginila, natop a se je pojavila v Carigradu, kjer se je seznanila s svojim možem, trgovcem Dickmannom. Živela je nato na Holandskem ter dosti potovala. S svojim sigurnim in elegantnim nastopom v različnih hotelih v Parizu, Rotterdamu in drugih večjih mestih se je seznanila s številnimi in bogatimi družinami. Nad svojimi znanci je nato izvrševala tatvine, predvsem nakitja.

Imela je svoj poseben trik, kajti imela je navado, prigovarjati ženskam, ki so nosile nakit, da se slednji ne prilega njih postavam, nakar so ženske pustile svoj nakit doma ali pa v hotelskih sobah. Prebrisana tatica pa ga je med tem odnesla.

Sme li dostojna dama sprejemati moške?

To pravno vprašanje ima za velemestne stanovanjske odnošaje velik pomen; sodišče v Leipziku je nedavno izreklo o njem zanimivo sodbo v sledečem slučaju:

Hišni posestnik je proti nekemu svojemu najemniku naperil tožbo radi tega, ker se ta ni hotel odzvati njegovemu pozivu ter svoji podnajemnici — neki igralki — zabraniti sprejema moških obiskov. Tožbo je hišni posestnik utemeljeval s tem, da so poseti neljubi ostalim najemnikom. Sodišče je zavrnilo tožbo hišnega posestnika ter ta svoj ukrep utemeljilo takole: Izrecna zabrana moških obiskov je omejitev osebne svobode. Ako katera dama sprejema moške obiske in s tem ne spravlja hiše v slab glas, tedaj ji te pravice ni mogoče kratiti. Tudi se ni oziratl na to, da ti obiski morda niso po volji kaki drugi stranki. Jasno je da nikogar ne briga to, kaj se godi za zaprtimi vrati.

Izšla je nova izdaja

'PESMARIGA GLAZBENE MATICE'

Zbori za štiri moške glasove.

Uredil MATEJ HUBAD

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje sledeče pesmi z notami:

1. Na dan; 2. res oženil bi se; 3. Kazen; 4. Kmečka pesem; 5. Vasovalec; 6. Na trgu; 7. Pesem o beli hišici; 8. Prošnja; 9. Dan slovanski; 10. Tibi veter od morja; 11. Še ena; 12. Povejte, ve planine; 13. Sijaj, solnčice; 14. Lahko noč; 15. Deklica mila; 16. Slanca; 17. Vabilo; 18. Pastirček; 19. Rožmarin; 20. Cerkvica; 21. Prošnja; 22. Imel sem ljubi dve; 23. Danici; 24. Savska; 25. Oblaček; 26. Planinska roža. 27. Hercegovska; 28. Ljubezen in pomlad; 29. Rožica i slavulj; 30. Naša zvezda; 31. Lahko noč; 32. Pod noč; 33. Kaj bi te prašal; 34. Bože pravde; 35. Na grobih; 36. Nad zvezdami; 37. Vabilo; 38. Usliši nas; 39. Na morju; 40. Pastir; 41. Slovenska zemlja; 42. Barčica; 43. Oblaček; 44. Utopljenka; 45. Potrkali na okno; 46. Glas Grobovu; 47. Katrica; 48. Deklica, ti si jokala; 49. Jaz bi rad rudečih rož; 50. Zdravica; 51. V mraku; 52. Lepa naša domovina; 53. Vigred se povrne; 54. Vinska; 55. Oj dekle, kaj s tak žalostna; 56. Slanica; 57. Oj, te mlinar; 58. Pojdam v rute; 59. Slovenac, Srb, Hrvat; 60. Naša zvezda; 61. V slovo; 62. Izgubljeni cvet; 63. Sanak spava; 64. Glejte, kako umira pravični; 65. Naprej; 66. Kje dom je moj, 67. Hey Sloveni. 71. Domovini; 72. Sokolska; 73. Jadransko morje; 74. Popotnikova pesem; 75. Domovina; 76. Slovenski svet, ti si krasen; 77. U boj; 78. Večer na Savi; 79. Zrinsko, Frankopanka; 80. Što čutiš, Srbine tužni?; 81. Pobratimija; 82. Pomlad in jesen; 84. V tihi noči. 85. Milica; 86, Njoj; 87. Njega ni; 88. Pod oknom; 89. Prva ljubezen; 90. Lahko noč; 91. Pri oknu sva molče slonela; 92. Strunam; 93. Slovo; 94; Strunam; 95. Prošnja; 96. V ljubezni si ostala kraji; 97. Pod oknom; 98. Ljubezen in pomlad; 99. Lahko noč; 100. Raztanek; 101. Svračanje; 102. Tam, gdje stoji; 103. Prelja.

Cena s poštnino $3.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street **New York**

ZANIMIVE KNJIGE ZNANIH PISATELJEV

po znižani ceni

Kako sem se jaz likal. Spisal Jakob Alešovec.
Povest slovenskega trpina. V pouk in zabavo.
1., 2. in 3. del. Vsi 3 zvezki vsebujejo 448 strani, $1.60

Ljubljanske slike. Spisal Jakob Alešovec.
Vsebuje 30 opisov raznih slovenskih stanov, ima 263 strani, .70

Prihajač. Spisal Dr. Fr. Detela.
Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predočuje ljudstvo resnično tako, kakršno je.
Knjiga vsebuje 157 strani, .50

Juan Miseria. Spisal P. L. Coloma.
Zelo zanimiva, iz španskega prevedena povest.
Vsebuje 170 strani, .60

Ne v Ameriko. Spisal Jakob Alešovec.
Povest Slovencem v pouk. Po resničnih dogodsestavljen. Vsebuje 239 strani, .65

Darovana. Spisal Alojzij Dostal.
Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. V to povest je vpleteno delovanje in boj med krščanstvom in poganstvom pri starih Slovanih.
Vsebuje 149 strani, .45

Malo življenje. Spisal D. Fr. Detela.
Kmečka povest, ki posega do dna v življenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odlikuje po živo in resnično slikanih domačih značajih.
Vsebuje 231 strani, .55

Znamenje štirih. Spisal Conan Doyle.
Kriminalni roman. Po vsem svetu znana povest, ki opisuje premetenost tajnega policista Sherlock Holmesa ter njegova bistroumna pota, kako je prišel na sled skrivnostnim zločinom.
Vsebuje 144 strani .50

Jernač Zmagovač. Spisal Henrik Sienkiewicz.
Dve značilni povesti iz ljudskega življenja in trpljenja. Vsebuje 123 strani, .45

Zadnja kmečka vojna. Spisal Avgust Šenoa.
Zgodovinska povest. Slavni pisatelj nam opisuje, kako je nastal kmečki punt in kako so se naši očaki, na čelu jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje kmet Elija Gregorič in drugi kmečki junaki borili soper prevzetne graščake in junaško umirali mučeniške smrti.
Vsebuje 378 strani, .70

POŠTNINA PROSTA

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York

Na Bledu.

Povest. — Spisal Rado Murnik.

(Nadaljevanje.)

8.

Solidni petelin Osojnikov me je na vse zgodaj zbudil s svojim junaškim tenorjem. Ko sem pogledal skozi okno, se je domači hlapec umival pri koritu: postava štiridesetletnega možaka je bila majhna. Potapljal je kuštravo glavo v vodo, jo dvignil, puhal, hropel, pljuval, grgral, se otresal, globoko sopel, se škropil in drgnil po golih prsih in zapel hripavo:

Antón Capón...

Že pa je zopet potisnil glavo v korito in nadaljeval svojo pesem šele po dolgem odmoru:

je godu zaston.

Zadovoljno je ogledoval svoj široki rdeči obraz v vodi, se prijazno režal sam sebi, se opačil in, še moker, oblekel srajco ter izginil v hlev. Ondi so sentimentalno mukale krave in se oglašali ganljivi telečji baritoni, v svinjaku pa so izprijaznosti sodelovali zloglasni pujsi z banalno krulbo.

Šel sem na Jeseni hodnik in gledal na dvorišče. V pasji vili je dremal siv pes, priklenjen na verigo, ki je visela premično na dolgi žici ob žlebu, da je mogel varuh malone po vsem dvorišču. Ob košu pri listnjaku je sedela na tnalu mačka, bela, s črnimi in rjavimi lisami. Strašno dostojanstveno se je držala in modro, kakor bi razglabljala pranganko tega čudnega sveta. Na lestvenem vozu pa je skakal črn muček po kupu zelene trave in lovil poskočne kobilice. Na stenskem kolu pri hlevu je jahalo dvoje komatov, na klinih s viseče kose in grablje. Pri vratil so ležale cokle. Blizu hleva se je šopiril velik kup gnoja, estetiku na žalost, kmetu na veselje. Po njem so razgrebale kure in se prijazno pogovarjale. Močan kokot eden največjih slovenskih petelinov, je čuval svoj harem. Pod streho so imele lastovke dvoje gnezd. Neutrudno so ljubke živalce prihitevale in odhitevale, zdaj proti hribu, zdaj proti jezeru. Na vrtu so v tipi šušmarsko in brez občutka čivkali nesramni vrabci.

Hlapec je izpustil kobilo in žrebe iz hleva, da sta šla h koritu pit. Dolga jutranja senca je segala donad hlevna vrata, korito pa se je svetilo v solncu. Hlapec je tiho požvižgaval živalima. V jutranji svetlobi se je svetila gladka rjava dlaka mirne kobile in dolga črna griva je lahno vihrala v svežem ranem vetriču. Kako lepo vzraslo je bilo žrebe! Kako umno in, rekel bi, simpatično so mu gledale velike oči! Na čelu je imelo belo liso.

Iz kuhinje je prišla Minka bosa z vedrico po vodo. Stopala je odločno, krepko, ponosno, ne da b se zavedala tega prirojenega ponosa. Lahka obleka je izdajala deviško cvetoče oblike. Rokavci so bili zavihani, krila izpodrceana. Pes je prilezel iz svojega spalnega salona in vljudno migal z repom. Minka je postavila vedrico pod curek in božala žrebe, ki se je že napilo.

"Kako je Miško fleten! Kako je priden!" Ponudila mu je kos kruha.

Žrebiček je iztegnil vitki vrat, razpenjal nozdrvi, nastavil ušesa, vohal po kruhu. Hlastnil je po njem, ali Minka je urno umaknila roko. Miško se je zganil, odskočil, svetlo pogledal dekle in strigel z ušesi. Kobila je počasi dvignila glavo, se ozrla in se vrnila za hlapcem v hlev.

"Na, Miško, kruhka, na!" je ponujala mladenka iznova in se umikala žrebetu po rakovo. Žrebe je močno zasopio, nejevoljno potreslo glavo in vrat, greblo s prednjima nogama, visoko dvignilo glavo in poskočilo.

Minka se je zvonko zasmejala in, nekoliko upognivši se, je pobegnila pred konjičkom na veliko začudenje psa, mačke in kuretine. Pes je razburjen zalajal, maček je šinil po lestvi na skedenj, prestrašene kokoši so kokodakale, mahale s perotmi in begale okoli gnoja. Petelin je odločno zabavljal.

Lahno kakor planinska sapa je bežala Minka po dolgem dvorišču. Žrebe je zarezgetalo z nežnim, visokim, dejal bi, še otroškim glasom: "I-i-i-i-i!" in bliskoma zdirjalo za dekletom. Krila so vihrala bežeči devojki kvišku in videl sem dvoje belih nog — o, kakšnih nog!

Pojdite se solit, vsi klasični kiparji!

Konec dvorišča je obstala. Mladost in zdravje sta ji vrela po gibkem prožnem telesu, v duši pa prekipevajoče veselje do življenja. Na obrazu ji je trepetal nagajiv nasmeh in jasna radost ji je sevala iz oči, čistih, zelenomodrih, kakor je jezero tam, koder se ogleduje v njem vedro nebo. Minka je bila tako preprosta, tako enotna, ulita iz celote, tako nepokvarjena, tako milovidna in lepa, kakor planinska priroda v obližju. Nehote sem primerjal Minko z Oolgo. Zdeli sta se mi sestri: Olga — vrtnica, Minka — divja roža!

Dečla jo je ubrala nazaj, žrebe pa je planilo za njo. Komaj so se mu nožice dotikale tal, tako bliskovito, tako okretno in lahko so se premetavale in dirjale za dekletom. Oba sta se igrala s svojo mlado močjo.

Pri koritu je Minka obstala in se jela na glas smejati. Kot planinski sneg so blesteli njeni beli zobje. Bežeči so se ji lasje napol razpletli, in ko je prihitela iz sence na solnce, so se zasvetili kakor suho zlato. Sedaj naj bi fotografirala Miss Molly: Kako lepo je bilo to slovensko dekle! Le pojdite se solit, vi slikarji italijanski!

Kar se je iz shrambe pokazala glava očeta Martina. Pisano s pogledali ata, in cirkusa je bil konec!

Minka je umolknila, obličje se ji je poresnilo. Dala je žrebičku zasluženi kruh, ga pogladila po beli lisi na čelu in si popravila kite. Ob tem se je obrnila in pogledala na hodnik. Kako je zardela ...o je zagledala mene! Nemudoma je zadela polno vedrico na glavo in nesla v kuhinjo. Nobene kapljice ni izlila po sebi. Preko dvorišča so stopali oča s težkimi, počasnimi koraki.

Odspodaj sem slišal glas matere Neže: "Oh, vendar no! Da se ti le ljubi, ljubi, še tako noreti! O ti prismoda mlada, ti, kako si pa še sila otročja!"

Grajano dekle je menda odšlo, zakaj potem sem slišal mater Neže: "Pusti jo, Martin, mlada je, mlada in razpoajena od sa nega zdravja in neskrbnosti. Kak sem si bil pa ti ob teh letih? Skoz strop bi bil skočil! Privoščiva ji, no! Saj tako neskrbna pa vesela ne bo pozneje nikoli več! Ali si ji bo še kolealo po dekliških le ih! Le prekmalu jo bo minulo, prekmalu!"

Po zajutrku sem bil na vrtu. Ozka stezica, ponekod zarasla s kratko rosno travo, je delila grede sočivja in zelenjave. Zale, komaj šele vzcvetele solnčnice so nihale nad sivozelenimi zeljnatimi glavami in nad rdečecvetnim fižolom. Na jablanah in hruškah je gledalo še zeleno ovočje izza listov. Pod obranimi češnjami s tiho visele črne muhe kakor na nevidnih nitkah, bliskoma švigale v stran in se vračale. Ob strani so cveteli nageljni, rožmarin, resedica, vrtnice, fajgeljčki, goreča ljubezen in druge živobarvne cvetlice; med njimi so stali količi z nasajenimi pisanimi steklenimi oblami. V kotu je čepel uljnjak in čebele so neprenehoma šumele ob pisanih podobicah, med katerimi so igrali glavno ulogo ženska, menih pa hudič.

Sadovnjak je segal do jezera. Ob bregu je pod drevjem ostalo še nekaj tople vonjave poletne noči. Otok je ovijala prenežna jutranja koprena. Jezero je mirovalo kakor zamaknjeno v skrivnostne sanje. Solnce je igralo na peskovitem dnu, kjer so ležale napol skrite školjke. Priplavala je velika riba in se zagnala za kačjim pastirjem. Zaškropilo je; na vodni planoti so se gugali čimdalje širji kolobarji in iz globine so se dvigali svilenosvetli odpenki. Dva laboda sta počasi, veličastno priplula izza bičja, ki so na njem rahlo vibrale zelene zastavice. Na otoku je pel zvonček kopreneče, proseče.

Minka je prišla zalivat svoje cvetlice.

"Dobro jutro, Minka! Ali imate zalega fanta!"

Živo je zardela in obrnila glavo od mene.

"Ali kaj pride ponoči k oknu vasovat?" sem jo podražil.

"Oh!"

"Kdaj bo pa svatba?"

"Prihodnji predpust", je odgovorila tiho in se nasmehnila.

Pricapljal je Janezek in mi pokazal črnega mucka v svojem slamniku.

"Tukaj ajčka! Prede. Kako prede! Nič se ne boji. Tako majhen, pa že prede. Priden je, nič se ne kremži."

"Čigav je pa onile čoln?" sem vprašal Minko.

"Zoretova ladja."

"Jaka tudi čolnari?"

"Tudi. Največ pa vozi s konjem."

Pobrala je zelena jabolka, ki so ležala v travi, in jih odnesla v predpasniku. Kmalu sem videl njo in Janezka, sedeča na lestvenem vozu.

"Kam pa, Minka?"

"Na polje, gospod Kalan!"

"Naj se popeljem z vama!"

"No, se pa!"

Zlezel sem na voz. Udarila je z enoterno vajetjo po širokem konjskem križu. Težka kobila je počasi peljala po prašni cesti ob oprašenih mejah in kmalu zavila med njive.

Osojnikova mati in stara dekla sta želi jari ječmen. Tudi Minka je vzela srp, izdrla oslo iz oselnika, zapičenega kraj njive v tla, nabrusila in jela žeti.

"Ali ste prišli pomagat?" so se šalili mati in si otirali potni obraz.

Jaz pa sem gledal Minko. Delala je hitro, lahko, z veseljem, očitno račujoč se svoje moči in okretnosti. Tako naj bi bilo vsako delo!

"Minka, čudim se, da se nič ne užanjete!" sem dejal, ko je povijala in vezala snop.

"O, kolikokratov sem se že!" Pokazala mi je zaceline na levici.

"To so častne rane!"

Pogledala me je začudeno in dejala preprosto: "Malo nerodna sem bila."

Ročno je žela dalje. Srečen kmet! sem si mislil. Živi prirodno, dela v prirodi. Kaj pa mi? V zatohlih sobah delamo tlako prostovoljni sužnji! Pehamo se za zaslužek, da bi mogli kdaj tudi mi živeti prijetneje in bolj po zahteval naturnih; ali ne bo tedaj že prepozno?

Ko so polagali v stog, sem še Minki podajat. Solnce je pripekalo huje in huje. Veter je dremal v smrekovih vrhovih za mejo in včasi zazehal skozi onemoglo vejevje. V zeleni turščici in na žitnjivi, pa se ni premaknila nobena bilka, noben klas, nobena lat. Sitne muhe so čimdalje bolj silile v nas in v konja.

Na bližnjem pšeničnem strnišču sta trosila Osojnikov oča in hlapec gnoj za repo. Minka se ni slabo zabavala ob moji nespretnosti. Videl sem, da edino moja mestna oseba kazi vso družbo, da sem tuj, docela neskladen primesek. Še vse preveč Dunaja je tičalo v meni.

Kmalu sem se naveličal, legel v seno in gledal v nebo, v to višnjevo sijajno brezdno. Prijetna utrujenost mi je zapirala oči. Tudi v senci je bilo soparno. Vzduh je bil težak, nepremičen, dušeč.

Janezek se je široko postavil predme: "Ti lenoba! Ti kolerab!"

Moral sem se mu smejati. Mati pa so se hudovali: "Kaj pa je to! Odkod neki take jemlješ? Da mi nikoli več ne zineš kaj takega, veš! Le še enkrat, pa boš klečal, da se boš zidu smilil! Le kje se uči takih besed? Pri nas že ne!"

"V tretji biši od nas je ljubljanska družina", se je oglasila Minka. "Tam imajo fantka, ž njim se igra včasih tudi naš. Od njega jih pobira, take oevirke!"

Okarani grešnik je počenil za kup plevela.

"Južinat, ljudje božji!" so vabili mati in odgrnili jedila: žganje, kislo mleko, črni in beli kruh domače peke. Vsi so sedli v seno. Mati so naredili tri velike križe. In vsi so molili in jeli zajemati z velikimi lesenimi žlicami.

(Dalje prihodnjič.)

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi

v "Glas Naroda".

Prazna krsta carja Aleksandra I.

Čudne govorice o carju Aleksandru I. — Govori se, da ni umrl takrat, ko so ga oficijelno proglasili mrtvim, temveč da je šel v sibirske gozdove ter živel tamkaj kot puščavnik.

Ruske sovjetske oblasti so dale pred kratkim preiskati carske grobove v cerkvi sv. Petra in Pavla, da ugotove, če se nahajajo v njih dragulji in drugi vrednostni predmeti. Pri tem so napravile oblasti presenetljivo razkritje. — krsta Aleksandra I. je bila prazna. Glede tega pripoveduje sedaj kneginja Almedisen v angleškem listu "Discovery" neko čudno povest.

Soglasno s to povestjo so dali sovjeti v Petrogradu že leta 1922 preiskati zadnja počivališča carjev v upanju, da najdejo tam dragulje, krone ter insignije vladarjev. Uspeh pa je bil ničev in že takrat so ugotovile oblasti, da vsebuje krsta carja Aleksandra I. le par kosov svinca, dasi je bila drugače popolnoma nedotaknjena. Svinec je imel očividno namen, lati krsti primerno težo.

To dejstvo očividno podpira legendo, razširjeno med narodom, da ni car Aleksander umrl dne 1. decembra 1825 v Tavrogih, temveč da se je enostavno dpovedal prestolu ter hlinil svojo smrt. — sporazumno s svojim sinom ter par drugimi zaupniki. V resnici pa se je umaknil v sibirske gozdove, da zaključi tam svoje življenje kot puščavnik.

Po oficijelnem proglašenju smrti carja Aleksandra I., se je dejanski pojavil v Sibiriji slavni puščavnik Fjodor Kuzmič, o katerem ni nihče vedel, odkod je prišel. Kuzmiča je obiskal ter vprašal za svet tudi novi car Nikolaj I. Seveda je nemogoče utajiti, če je bil novi puščavnik v resnici Aleksander I., a dejstvo, da je njegova krsta prazna, nam kaže, da Aleksander res ni umrl leta 1825, kot je bilo oficijelno ugotovljeno.

S tem pa bi bilo tudi pojasnjeno dejstvo, da ni smel takrat nihče videti carjevega trupla, in sicer pod pretvezo, da je podlegel nalezljivi bolezni in da se ne more nobenega pustiti k trupu.

Nezaposlenost na Škotskem.

V splošnem je opaziti danes na Škotskem več trpljenja in pomanjkanja kot v časih svetovne vojne. — Dva milijona ljudi živi od vladne podpore.

Problem nezaposlenosti v Angliji, ki je bil predmet resnih skrbi angleške vlade tekom preteklih par let, je ostal prav tako akuten kot je bil. To je rekel J. S. Burt, odličen trgovec iz Glasgowa, ki se mudi sedaj v tej deželi ter proučuje ameriške trgovske metode.

Burt je načelnik velike škotske tvrdke, ki ima zaposlenih na tisoče delavcev. Izjavil je, da so razmere v njegovi domači deželi slične onim v Angliji.

Rekel je, da je pojemanje trgovine odgovorno za ta položaj in izjavil, da ne bo dosti dela za vsakega, dokler se ne bo uravnalo trgovskih razmer. Vsi razredi, bogati in revni, vsled tega trpe.

— Približno dva milijona ljudi je v Angliji, ki žive od vladne podpore, — je rekel. — Čeprav znaša ta podpora le eno tretjino plače, katero bi dobival delavec, če bi delal, zadostuje vendar za golo življenje.

— Res je, da se v številnih slučajih mož ne briga dosti, da bi si preskrbel dela, a to ni resnično, glede večine. Večina ljudi bi pa rajši delala kot pa postopala.

Škotski trgovec je dostavil, da so prinesla zadnja štiri leta Evropi več trpljenja kot pa temni vojni časi.

Dostavil je, da se zavedajo ljudje v iztočnem delu Združenih držav v večji meri kritičnosti položaja kot pa v zapadnih delih.

— V zadevi svetovne vojne je iztočni del te dežele prvi spoznal dejanski položaj.

Nagrada za najlepšo žensko nogo.

Do koncem 19. veka so smatrali one ženske noge za najlepše, ki so imele najdebelejša meča. — Zdaj velja za lepo žensko nogo v gležnju drobna noga, ki nima muskulature in širokih stopal.

Včasih so smatrali kmetje tisto žensko nogo za najlepšo, ki je imela najdebelejša meča. Meščanje so imeli drugačen okus; proporcija je odločala o večji ali manjši lepoti. Trajalo pa je dolgo, predno se je sploh smelo govoriti o ženski nogi. Ker ženska noga pravzaprav sploh ni obstojala. — Saj je bila vedno zakrita in videl jo je le redkokdo, čisto slučajno. Ženske so nosile krila, ki so se vlekla za njimi, obute pa so bile v visoke čižme in škornje, tako da nog ni bilo mogoče videti. Šele novejša doba, ki je prinesla lepšo in lažjo obutev ter finejše nogavice, je začela dovoljevati tudi ženskim nogam več svobode. Koketerija z nogami je prenehala tem bolj, čim odkriteje so smele tudi ženske kazati svoje noge. Dokler je bila ženska noga še tajnost, ki se je razkrila kvečjemu le za hipec iz posebne milosti, po "nesrečnem" naključju ali iz koketnosti, o lepoti noge ni bilo dosti govora. Noga ženske je bila takrat še pikantna, pa najsi je bila bosa ali pa je tičala v pletenih, dokaj debelih nogavicah, navadno pisanih, barvastih in narejenih navadno iz sukanca. Bele nogavice so bile često posute pri kmeticah še z vzboklinami (polžki), samo da so se zdela meča še bujnejša. Šele koncem devetnajstega veka je prodrla sodba, da je vitka ženska noga brez masivne muskulature in v tenki svileni ali florasti nogavici lepa le tedaj, ako je drobna v gležnjih in nima preširokih stopal.

Dandanes, ko se prirejajo tekme že v vsaki stvari, so se začele tudi tekme lepih ženskih nog. — V Ameriki so na dnevnem redu in dekleta in žene najdrobnejših gležnjev ter najbolj harmonične oblike nog uživajo velik ugled. Kajti lepa noga je dokaz plemenite rase. Na Angleškem v Gockhamu so nedavno tudi priredili tako tekmo in so podelili nagrade trem damam, ki so imele najlepše noge, najdrobnejše gležnje in najvišje narte (Rist). Tekma je morala biti zelo zanimiva, ker je bila strogo objektivna: skrite za zastori so sedele tekmovalke in kazale moškim sodnikom le nožice izpod kolen. Tako na razsodbo niso mogli vplivati niti obrazi, niti pogledi, niti imena.

Regulacija Donave.

Ministrski svet je sklenil, da naj se regulacija Donave pri Vojsko Bodžene, kjer je ogroženo okrog 50,000 hektarjev rodovitne zemlje, izvrši v lastni režiji hidrotehničnega oddelka v Somboru. Provizorični proračun stroškov znaša 4,223,850 Din. Ta kredit je s sklepom ministr. sveta že odobren.

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki še niso ameriški državljani, morejo potovati v stari kraj na obisk, toda potrebno je, da se povrnejo tekom šestih mesecev in so pripuščeni brez vsake neprilike v to deželo.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali pa svojca iz starega kraja, naj nam piše za pojasnila in navodila. Jugoslovanska letna kvota znaša 6426 novih priseljencev.

Za potne stroške izplačuje po našem naročilu JADRANSKA BANKA tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street New York

Glavno zastopstvo Jadranske banke.

Kretanje parnikov - Shipping News

3. novembra:
Aquitania, Cherbourg; Reliance, Cherbourg, Hamburg; George Washington, Cherbourg, Bremen.

4. novembra:
Paris, Havre. Pres. Adams, Cherbourg; Yorck, Bremen.

5. novembra:
Westphalia, Hamburg.

7. novembra:
America, Cherbourg, Bremen; Orduna, Cherbourg, Hamburg; Chicago, Havre; Ryndam, Boulogne; Muenchen, Bremen.

20. novembra:
Duilio, Genoa,

21. novembra:
Canopic, Cherbourg, Hamburg; Pres. Van Buren, Cherbourg; Zeeland, Cherbourg.

22. novembra:
Mount Clay, Hamburg.

24. novembra:
Majestic, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Ohio, Cherbourg, Hamburg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen; New Amsterdam, Bourogne; Tyrrhenia, Cherbaurg.

27. novembra:
Berengaria, Cherbourg.

28. novembra:
Pres. Garfield, Cherbourg.

29. novembra:
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Mongolia, Hamburg.

30. novembra:
President Wilson, Trst.

1. decembra:
Leviathan, Cherbourg; La Savoie, Havre; Olympic, Cherbourg.

5. decembra:
Pres. Polk, Cherbourg, Bremen; Pres Arthur, Bremen; Bremen, Bremen; Colombo, Genoa.

6. decembra:
Thuringia, Hamburg; Minnekahda, Cherbourg, Hamburg.

7. decembra:
America, Genoa.

8. decembra:
Aquitania, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen; Rotterdam, Boulogne.

11. decembra:
Suffren, Havre.

12. decembra:
Paris, Havre; Pittsburgh, Cherbourg, Hamburg; Pres. Adams, Cherbourg; Muenchen, Bremen; Lapland, Cherbourg; Conte Rosso, Genoa.

13. decembra:
George Washington, Cherbourg, Bremen; Hansa, Hamburg.

14. decembra:
Andania, Cherbourg.

15. decembra:
Majestic, Cherbourg; Derfflinger, Bremen.

19. decembra:
Pres. Monroe, Cherbourg; Orbita, Cherbourg, Hamburg; Veendam, Boulogne.

20. decembra:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

22. decembra:
Berengaria, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen; Albania, Cherbourg; Seidlitz, Bremen.

26. decembra:
Chicago, Havre; Pres. Van Buren, Cherbourg; Canopic, Cherbourg, Hamburg.

27. decembra:
Westphalia, Hamburg; Yorck, Bremen.

28. decembra:
Martha Washington, Trst.

29. decembra:
La Savoie, Havre; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen; New Amsterdam, Boulogne.

CUNARD ANCHOR

ALI NAMERAVATE DOBITI ROJAKE V AMERIKO?

6426 JUGOSLOVANOV BO LETOS PRIŠLO V DEŽELO.

Naj Cunard proga pomaga Vašim rojakom, da dobijo liste, viziranja ter jim da potrebna navodila, ki so potrebna za potovanje v Ameriko.

Vse potnike spremljajo do parnika družbini uradniki brez kakega posebnega doplačila. Potnikom, ki imajo Cunardove vozne listke, nikdar ni treba čakati, ker odpluje iz Evrope večkrat v tednu kak parnik te črte.

Vozni listki Cunard proge so veljavni za najhitrejše parnike na svetu.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na našega mestnega agenta.

V Jugoslaviji u 9 dneh.

Vsak torek odpluje eden moderen velikan

AQUITANIA ..... 45,674 ton
MAURETANIA ..... 30,704 tone
BERENGARIA ..... 52,022 ton

Razkošne kabine 3. razreda z 2-4-6 posteljami. Prekrasne jedilnice, kadilnice in počivališča. Pokrit krov za šetanje. Domača kuhinja. Domača udobnost. Brezskrbnost.

Nakaznice denarja potom Cunard, izplačljive v Jugoslaviji hitro, sigurno zaupno. Za karte in nasvete vprašajte pri najbližjem agentu v svojem kraju.

CUNARD ANCHOR LINE
25 Broadway New York.

French Line

Compagnie Générale Transatlantique

New York, Plymouth, Havre, Paris
PARIS ..... 14. nov.; 12. dec.
New York, Havre, Paris
CHICAGO ..... 17. novembra
ROCHAMBEAU ..... 24. novembra
New York, Vigo [Spain], Bordeaux
LA BOURDONNAIS ..... 27. nov.
Pišite za navodila lokalnem agentu ali na glavni urad:
19 STATE STREET, NEW YORK

POTOVALNI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblaščeni nabirati naročnine za "Glas Naroda", so:
Joseph Černe, Anton Simčič in Joseph Smalzel.
Upravništvo.

ROLE za PIANO

SLOV. IN HRVATSKE
dobite edino pri:
NAVINŠEK-POTOKAR
331 Greeve St., Conemaugh, Pa.
PIŠITE PO CENIK.

ŽELIM SLUŽKINJO,

katero veseli delati v kempi; delo lahko, ker ni otrok; plača po dogovoru. **Rabim tudi DESET MOŽ** za delati drva, plača $2.70 od kvarta, lep gozd. — Angela Dekleva, Friendship, c/o Zimerci Farm, Route 1, N. Y.

Harmonike

Ako želite imeti res dobro in trpežno slovensko, nemško ali kromatično harmoniko, obrnite se na znano tvrdko za pojasnilo ali pa pridite osebno.

LUBASOVE

Harmonike vseh vrst imam tudi v zalogi in sem sedaj edini zastopnik teh Pišite po cenik.

Se vam uljudno priporočam.

Anton Mervar

6921 St. Clair Avenue Cleveland, O.

Vsak pevec bi moral imeti
novo izdajo
"PESMARICA GLAZBENE MATICE"
Za štiri moške glasove
Uredil Matej Hubad

Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje 103 najboljših in najnovejših pesmi z notami.

Cena s poštnino $3.00.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York. N. Y

RAVNOKAR JE IZŠLA

NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA

Najnovejša ilustrovana izdaja. Vsebuje 308 strani.

Cena s poštnino $2.—

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St.
New York City, N. Y.

Izšel je

"Slovensko-Amerikanski Koledar" za leto 1924.

Knjiga je znanstvene, poučne in zabavne vsebine in jo bi moral vsak imeti, ker mu bo mnogo koristila in ga bo v marsičem poučila.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR JE : KNJIGA, KI IMA TRAJNO VREDNOST. :

NAROČITE GA ŠE DANES.

Cena s poštnino 40 centov.

Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.